

PREOTULU ROMANU.

DIARIU BASERICESCU

SCOLASTICU si LITERARIU.

Buzele preotului voru pazi sciinti'a si lege voru cercá din gur'a lui. Malachi'a c. II. v. 7

Nrulu VIII.

16 APRILIE.

An. X. 1884.

Asiediamentele sacre ale cultului divinú din Santele Pareseme.

— *Studiu ritualu premiatu cu 100 franci.* —

(Urmare.)

17. Dominec'a I a s. Postu séu a Ortodoxiei.

Dominec'a I a santului postu se numesce a ortodexei pentru aceea, pentru-cá in aceea se face amintirea inaltiarei santeloru icóne, respective a restituirei onórei acelor'a. — Prin acésta inse — cum canta s. baseric'a — resipindu-se insielatiunea paganatatei lumin'a bunei credintie s'a intorsu preste toti ¹⁾, éra baseric'a s'a luminatu cu stralucirea dogmeloru adeverate, infrumsetiandu-se cu inaltierea santeloru icóne si cu stralucirea chipuriloru ²⁾

Precum se scie din istoria gón'a sí lapedarea santeloru icóne s'a inceputu de càtra imperatulu resaritului Leo Isaurulu fiindu pre acelu tempu patriarchu S. Germanu. Aceea góna s'a continuatu sub Constantinu Coprorsimu sí sub Leo (Fiiulu aceluia).

Venindu domni'a in manile Irinei soçiei lui Leo sí a fetiorului ei Constantinu IV acesti'a lasandu a-se conchiamá Synodulu alu VII-le ecumenicu la Nicea (II. — 787) pre tempulu Arhichiereului Constantinoplei-Torasie, in acelu synodu s'a restituitu onórea santeloru icóne. — Nu multu a duratu inse pacea basericeii, pentru-cá urmatorii imperati in deosebi incepandu dela Leo Arménulu éراسi s'a inceputu aceea góna,

¹⁾ Stich. I Ins. ²⁾ Stichir. 3., — Laudele.

sî inca cu mai mare furia, ceea-ce a tîenutu pîna la timpul Domnirii imperatesei credintiöse Teodor'a sî a Fiului ei Michailu III.

Sub acesti'a nu numai c'a s'a restituitu onórea santeloru icóne, fora in Synodulu Constantinopolitanu tîenutu sub Patriarchulu Metodiu (842) s'a statoritu, c'a „urmandu inventiatureloru celoru ce a graitu de Domnedieu sî pre paz'a legiloru celoru parintesci ale basericei“¹⁾ amintirea restituirei onórei santeloru icóne, — sî prin acésta a bunei credintie totu anulu sè se celebredie in I-a Dominec'a a S. Postu.²⁾

Pre lînga reinprospetarea istoricului restituirei santeloru icóne, officiulu sacru alu dílei mai tractédia sî despre insemnatatea cultului s. icóne, — ceea-ce stà intr'aceea, c'a santele icóne ale lui Christosu, — Mariei-mamei Domnului, — a tuturoru santiloru Apostoli, Martiri sî Profeti, le onoram crediendu si marturisindu, c'a aceea venerare respective acelu cultu se inaltia la chipulu dupa alu càruia s'a inchipuitu.

E de insemnatu inca — ceea-ce in multe Trióde lipsecu — c'a in Dominec'a I a santului Postu se mai face „amintire santiloru Profeti Moise sî Aronu.“

Cantandu officiulu sacru alu Dominecei I-a ni-s'ar' p'area c'a acel'a nu ar' avé legatura cu caracterulu s. postu. — Petruindu-se inse in spiritulu basericei, credu a nu asserá cev'a arbitrariu cându voiu díce, c'a insemnatatea inaltiarei santeloru icóne are, sî inca frumósa legatura cu pregatirea nóstra sufletésca in postu, Anume:

a) cá prin cultulu santeloru icóne reprezentandu-ni-se persónele inchipuite, se ne nisuiamu a vietii dupa mandatele lui Christosu, éra ânim'a sî vointi'a nóstra se le infrumsetiamu cu virtútile persóneloru sante propuse spre venerare³⁾ — éra

b) cá precum venerarea icóneloru se reduce (inaltia) la acel'a alu cui chipu este, sî asiá este relativa, interna spirituala: astufeliu sî postulu nostru afora de form'a esterna a abstenerei trupesci, are se fia interna spirituala — precum a demandatu Christosu in scripturi.⁴⁾

¹⁾ Trop. odei VIII. ²⁾ Cfr. Nilles Calendarium T. II. p. 102—117.

³⁾ Cfr. od'a VIII. Trop. 1. ⁴⁾ Trop. 2. od'a I. Luni II Sept. Postu.

Ce însemnatate se aiba înse memori'a sântiloru Profeti Moise și Aronu?

Amintirea Profetiloru Moise și Aronu, Ilie și altoru Profeti se face pentru-aceea, pentru-că aceia au fostu nu numai anuntiatorii credintiei adeverate în Christosu, marturisitorii acelei credintie, ci și lucrătorii postului prin care au dobenditu viéti'a cea fora de sfêrsîtu.¹⁾ — Dreptu aceea și credintiosii „cari acum au primitu promisiunile“ „se lapede dulcéti'a cea trecatória a pecatului, și uitandu-se numai la resplătare“²⁾ se urmedie pre acei profeti atâtu întru marturisirea și dovedirea credintiei, — că-ci acésta este temeiuu sântirei ce dorimu a-o câstigá prin postire — câtu și întru tienera și lucrarea postului adevratu prin care se infrangu tentatiunile și insielatiunile diavolului luptatoriu contr'a mântuirii sufleteloru.“³⁾

18. Dominec'a a II-a Santului Postu,

În Triodele adevratu catolice, în urmarea chismei necorupte în unele puncte, în Dominec'a a II-a în Postu nu este asediatu neci unu actu de deosebita însemnatate istorica — dogmatica și morala că și spre esemplu în alte Domineci ale sântului Postu.

Ci officiulu divin alu acestei zile are de obiectu istoriculu întórcerei fiului retacitu, respective în esemplulu aceluia credintiosiloru de nou se propune chipulu îndurării lui Do nedieu aretate întru reprimirea fiului celui retacitu și întorsu.

Considerandu cuprinsulu acest'a alu oficiului divin precum și a cetiriloru apostolice și evangelice⁴⁾ de locu vomu cunósce legatur'a preafrumósa între acestea și față de caracterulu s. postu, — vomu cuprinde spiritulu bisericeii și scopulu întregulu officiu sacru alu zilei.

Și acest'a e urmatoriulu: Pre cându prin cuventele s. Apostolu Paulu „că tóta calcarea de porunca și neascultarea vá luá drépta resplătare“ credintiosii se facu atenti la tienera și lucrarea credintiei și a mandateloru lui Christosu;

¹⁾ Stich. Inscr. ²⁾ Apost. zilei Evr. XI, 25—27.

³⁾ Cfr. Apost. și Evangeli'a zilei. ⁴⁾ Marc. II 1—12; Evr. I, 10, II.

pre atunci în parabol'a evanghelică despre însănătoșirea paralizicului și întru exemplul fiului retacit (oficiul s.) descoperindu-li-se iubirea și îndurarea lui Domnedieu se îndemna, că toți cei ce s'au abatut dela calea cea domnediească în vremea cea rea cu gresiele ¹⁾ respindu avuți'a darului Domnediescu în țier'a patimeloru ²⁾ toți cei ce s'au departat dela legile parintiesci perin dudu fômea fapteloru Domnediesci ³⁾ și am umblat în întunereculu pecatului: acum cându în tempulu înfrânării lumin'a postului li-a resaritu Christosu ⁴⁾ se se întorca cu credința la Domnedieu care că unu Parinte bunu intându brașiele sale parintiesci voiesce că toți ômenii se se mantuiască, și e în stare că cu puterea s'a Domnediească se ne îmbrăce cu frumseti'a cea dintâiu și se ne faca partasiu hainei celei luminate și sante a bunătăților sale. ⁵⁾

Dupa-ce s. baseric'a deja mai 'nainte de intrarea postului a propus credincioșilor exemplul fiului retacit, ⁶⁾ s'ar-poté acum'a întrebă că ôre cu ce scopu se reînnoiesce memori'a acelu exemplu chiaru în Dominec'a acésta a II-a.

Cugetu a nu me abate de spiritulu bisericeii, cându scopulu acestei asiediari le aflu a stă în următoarele:

Din Dominec'a Fiului retacit până la santele Pasci suntu 10 septemani și asiă Dominec'a II din postu este chiaru jumătate din acestea 10 septemani. Dreptu-aceea s. baserica precumu la începutulu, asiă și la mijloculu aceluor septemani mai vârtosu prin exemplulu întorcerei Fiului retacit doresce de o parte a ne revocă în memoria instrainarea noastră de către Domnedieu prin peccatele comise; éra de alta parte a ne rechiamă și îndemná, că prin recunoscerea stărei noastre peccatoșe în tempulu acésta alu înfrânării (stichovn'a) se nu ne intardiăm a-ne întorche la Tatalu celu cerescu care din avuți'a s'a îndurare totudeun'a e gat'a a ne primí și numerá între fii imperatîei s'ale.

Séu precum înainte de apucarea postului ne-amu învețiatu a cunósce, că temeli'a întorcerei noastre e umilinti'a, ⁷⁾ și prin cunósccrea îndurării și judecatei neșăfășirita a lui

¹⁾ Nasc. od'a I. ²⁾ od'a VII. ³⁾ Trop. I. od'a IV. ⁴⁾ Laud. Dom.
⁵⁾ od'a IV. ⁶⁾ Dom. Fiul. retac. ⁷⁾ Dom. Vam. Faris.

Domnedieu fuseremu indemnati la penitentia ¹⁾ ast'feliu acum'a in Dominecele I, II sî III ni se descopera, cã fructele penitentiei suntu, sî au se fia: „credintia“ (ortodoxici), — „sperarea“ (Domin. II) in indurarea lui Ddieu sî iubirea cãtra Mantuitoriulu celu restignitu (Dom. III vedi in josu) avendu aceste vertuti mai de cu sãma a ni-le cãstigã sî ale eserciã.

S'a dîsu la inceputulu acestui § cã in Triódele neinfec-tate de urmele schismei, in Dominec'a II nu este prescisu neci unu asiediamentu de speciala insemnatare dogmatica — morala — ori istorica. Suntu inse unele editiuni de Trióde ²⁾ unde in supranumit'a Domineca se face amintire de Georgiu Palama Archiepiscopulu Solonului (Thesaloniei).

Susceperea memoriei acestui Archiereu, acestui santu ereticu, este o introducere gresita, o falsificare a Triodului sî a credintiei basericeii orientale. Deóra-ce baseric'a orientale neci cãndu a recunoscutu pre Georgiu Palama de santu, ci invetiaturile eretice ale aceluia de nenumerate ori fura condemnate sî anatemisate, scrierile lui arse, sî opritu cã se nu se faca amintire de densulu, — precum se cunósce acest'a din documentele produse de Leo Allatiu, ³⁾ Nic Nilles ⁴⁾ sî altii.

19. Dominec'a a III a santului Postu.

In Dominec'a a III a santului postu se celebrãdia „Inchinatiunea onoratei sî de vieția facatórei Cruci.“ Insemnatarea morala a espunerei sî inchinatiunei s. cruci in acãsta Domineca stã in aceea, cã adeca vediendu s. cruce inaltiatã in midiuloculu postului, prin ce se face intimpinare mai 'nainte a preasanteloru patime, ⁵⁾ — sî inchinandu-ne aceleia cu credintia, pietate sî iubire: din aceea se ne invetiamu a nu cugetã cele inalte ⁶⁾ ci luminandu-ne ânimele sî sufletele cu darulu celui ce s'a restignitu pre cruce se ne aflamu demni de o fire deslegati de vicleni'a inimicului sî

¹⁾ Dom. Fiului retacitu.

²⁾ Spre esemplu celu edatu in Bucuresci sub Metropolitulu Teofito dela Critu, sî altele.

³⁾ De perpetua consens. Utriusque ecclesiae. Lib II. c. XVI
Cfr. examen Triodii n. 194—218.

⁴⁾ Collendar. Utriusque Ecclesiae o. c. p. 129 segg.

⁵⁾ Luminat. Trop. 1. od'a VI. ⁶⁾ Laude.

astufeliu fora de osenda a ajunge Domnedieescile patimi si inviarea, ¹⁾

Pre lînga insemnatatea acésta asiá dîcîndu generala a inaltiarei s. cruci, in legatura mai de apoópe cu care caracterulu sî scopulu postulu inaltiarea s. cruce — dupa cum canta s. baserica — insémna, cá crucea santiesce tempulu postulu, ea este ajutória celoru ce priveghiédia, intarirea celoru ce postescu sî aparatória celoru ce se ostenescu. ²⁾ Dreptu aceea restignindu intru noi patimele trupului, ale sufletului din crucea lui Christosu se luamu intarire, cá asiá cu umilintia se potemu trece celalaltu tempu alu postulu sî se vedemu vietuitoriele patimi ale lui Christosu. ³⁾

Acestu cuprinsu alu sacrului officiu intaritu si înfrumseiatu prin espunerea, innaltiarea si inchinatiunea symbolului mantuirei nóstre, — prea frumosu e lamuritu si intaritu si prin cuprinsulu s. Evangelie ⁴⁾ si alu Apostolului dîlei. ⁵⁾

Pentru-cá pana cându in officiuu sacru prin cuventu si prin acte symbolice se descopera pretiulu frumset'a, poterea si santi'a s. cruce cá si a instrumentului mantuirei obiective si subiective implinite si câscigande, cá si a altariului pre care Archiereulu legei nóue Christosu a implinitu sacrificiulu de eterna espiare: pre atunci de una parte in s. Evangelia cu cuventele Mantuitoriului suntemu invitati cá se ne lapedamu de noi însine se luamu crucea lui Christosu si se-i urmamu Lui, bine insemnandu cá cea dintai data datoria crestinesca a cantá mantuirea sufletului carea pestrece tóte bunatátile lumei; éra de alta parte in cetírea apostolica ni-se descopera si suntem intariti cá se nu intrelasamu cursulu lupteloru sufletesci, se nu desperamu neci se micioramu zelulu nostru intru sustienerea greutatiloru postulu si lucrarea penitentiei, ci avendu de exemplu pre Archiereulu mare care a strabatutu ceriurile, pre Isusu Fiiulu lui Domnedieu, se tienemu marturisirea, impreuna se patimimu, cá-ci cel'a ce s'a ispititu intru tóte dupa asemenare afóra de pecatu, acelu ne vá dá ajutoriu la vremea de lipsa, numai cu sperare se ne apropiamu la scaunulu darului Lui, cá se luamu îndurare. ⁶⁾

¹⁾ Luminat. ²⁾ Stichir. Inscr. Samb. a II sept.

³⁾ Luminat. Merc. IV; od'a IX Joi, — sedeh'a Vineri in mi-diuloculu post. ⁴⁾ Marc. VIII, 34. ⁵⁾ Evr. c. IV 14 V.

S. baserica la midioloculu postului ne pune inainte s. cruce. — O! sí se ar' poté se fia mai accomodate de a ne indemná la lucrarea penitentiei, la infránarea patimeloru, — ce ar' poté se ne intarésca mai tare intru sustienerea greotatii postului sí intru continuarea luptei contr'a tentatiuniloru, — ce ar' poté se ne asecure mai credintiosu despre rezultatulu imbucuratoriu alu luptei, despre iuvingerea mantuitória de cátu chiaru cugetulu sí privirea la crucea mantuitória a lui Christosu, la acestu lemnu alu vietiei „prin care lumea s'a mantuitu, sí insielatiunea s'a stensu, adevverulu s'a intemeiatu, pamentulu in ceriu s'a prefacutu, sí ómenii ângeri s'au facutu.¹⁾

Inaltiarei si inchinatiunei s. cruci chiaru „in midioloculu postului.“ se mai dá aceea insemnatate symbolica, cá Christosu in midioloculu pamentului*) á rebdatu cruce sí patima daruindu tuturoru nepatimire sí mantuire, „in midioloculu fapturei s'a inaliatu pre cruce,“ „in midioloculu dílei“ sí intr'a média-dí s'a „restignitu“ tragandu din midioloculu gatlegiului balaurului marginele lumei.“²⁾

Este de insemnatu, cá Dominec'a acést'a cá „o dí de serbatórie³⁾ s'ar' vedé a avé óre-si careva preserbare, respective introprire. Deóre-ce officiulu divinu dejá din Joia septemanei a III pâna in Vinerea septemanei IV nu numai cá are de obiectu insemnatatea tainica a s. cruci, ci cu acestu officiu e impreunaté sí inchinatiunea pâna in vinerea IV sept. sí asiá ar' ava o preserbare de 3 díle sí introprire 5 díle.

In urma fačia de septemana a IV carea urmédia Dominecei a III vá fi de a se insemná, cá in prescisele officiului, incepandu dela inseratulu din Marti a 4-a septemana, pâna la Inseratulu Vinerei aceleiasi septemane, dílele septemanei se numescu cele „din midioloculu postului,“ pentru-cá acele formédia jumetate din cele 7 septemani. (Va urmá.)

I. BOROSIU.

1) S. Chryst. hom. 54 in Math.

*) Se cugetá cá Ierusalimulu cade in medioloculu pamentului Cfr. Irenaeus adv. haer. 1. 10., — Tert. adv. Ind. Instuidial. cum Tryphone, — Franz Jos. Mohne Latheinsiche und Griechische messen — Frankfurt am Mein 1850. pag. 69. ***)

2) od'a II Marti, — od'a VIII Merc. 4 Sept,

3) od'a I Dom. 3.

Uniunea bisericească a Romanilor cu calvinii în secele XVI—XVII.

(Dupa Istori'a Romaniloru transilvani, ms. de Petru Bod.)

(Urmare.)

Autoriulu mai obserba, că Romanii au și campâne séu clopote, ci mai multu paru a pretiui tóca (hagiosiderum, simantrum), care o batu fórte multu desclinitu in paresemi, éra in septeman'a pátimeloru p'ací incontinuu, precumu și in nóptea inviarei, candu junii din satu o padiescu, cá se nu o fure cineva. Cui i succede acestu furtu, unulu cá acel'a este in tóta viéti'a s'a glorificatu, cásí candu ar fi reportatu o victoria asupr'a Numantiniloru au Partiloru; de nu-i succede, este batutu, și trebue se-si rescúmpere cutediantí'a cu atâte óua rosie ori variu colorate, câte incapu pre látulu tócei. Dupa acea memorédia indatinatele patru clopotíri de la mánecatu și liturgiá, și aceste párti liturgice le descrie in liniamentele loru principali.

Urmédia in capu siese serbatorile Romaniloru, de cari dinsii au multe, — observa autoriulu, — deórece in ochii celoru mai evlaviosi este de serbatu și prim'a dí a fiacarei lune. A nu obserbá serbatorile și posturile, Romanii mai neinvetiati tienu a fi mai mare pecatu, decâtu furtulu. Éra celebrarea serbatoriloru stá intru a ascultá sierbitiulu ddiiescu in baserica și a se contení de la atari lucruri rustice, cari aru cede in folosulu propriu alu respectivului; din contra a lucrá in dí de serbatóre pre sém'a altor'a, Romanii credu a fi iertatu, de care credintia a loru abusédia desu popii.

De aci incolo autoriulu însíra serbatorile bisericesci rom. mobili și nemobili, parte esplicandu-le originea și insemnatatea dupa istori'a eclesiastica, parte descriendu mai pe largu au mai pe scurtu dátinele romane bisericesci și profane de la acele serbatori. Se spunemu aici odata pentru totudeun'a, că istoriculu nostru, cá toti scrietorii magiari puçinu amicu Romaniloru, acusi inferédia pre poporulu romanu căci ar fi profanandu santi'a serbatoriloru prin dátine selbatice, cumu suntu mergerea și petrecerea in crisine, beutele, certele și uneori bataile, joculu séu saltulu juniloru. In modulu acest'a descrie díu'a dominecei; dominec'a flori-

loru, carea Romanii aru fi numindu-o „armindenu“ ; joi'a mare cu prescurele binecuvantate ; vineri'a mare si cele trei zile ale pasceloru, din cari in cea d'antâiu credintiosii ieau pasci, cei mai evlaviosi náfora, adeca sacramentulu corpului lui I. Christosu — dice gresitu autoriulu, care mai adauge usulu colaciloru de pasci si alu ouelorou rosie. ¹⁾

A dou'a di de pasci Romanii pre toti, cati le vinu inainte, i uda cu apa au i scufunda in apa ; si acest'a alesu in tienaturile locuite numai de ei, o indeplinescu cu atata necrutiere si neindurare, incatu chiaru si autoriulu nostru deveni victima acestei „barbare festivitati,“ apucatu si scufundatu fiindu intr'unu riu, unde mai ca nu s'a inecat. Nucumva si acesta scalda cam rece, acesta neplacuta aducere-aminte i ascute mai la totu pasulu pen'a in contr'a poporului rom. ?... Altmintre P. Bod ne spune, ca Romanii tote aceste credu a le face din mandatulu regelui, adeca a acelui june, carele in acelu anu celu d'antâiu a esitu cu plugulu la aratu, si carele drept'acea siede in mediuloculu juniloru incununatu si armatu, distribuindu-le mandate si acesti-a ascultandu-lu si implinindu-le.

In acelasi modu se amintesce inaltierea Domnului, rosaliere cu esitul la santirea holdelorou, dupa care cerimonia religioasa Romanii cu micu cu mare se urca pre cutare delu, unde manca, beu se ospeta, pana ce mai la urma ajunge lucrulu erasi la batai si versare de sange, incaierandu-se de multeori satulu intregu cu altu satu vecinu.

Memorandu dupa ace'a serbatorirea zilelorou de joi dintre pasce (autoriulu dice gresitu inaltierea Dlui) si dintre rosalie, P. Bod enumera serbatorile romane immobili in ordinele calendariului, la cele mai mari, precumu la apabotedia, S. Elia, Craciunu, descriendu mai pe largu atatu cerimoniale basericesci, catu si datinele poporali si familiari. Pre cele de la craciunu le deduce din vechiele datine pagane, din „Lemuria“ Românilorou antichi scl. ²⁾

¹⁾ I. C. Hamreberg De origine ovorum paschalius (in Biblioth. Bremensi, tom. VI pag. 1027.) Jac. Thomasius De ritu paschali.

²⁾ Citedia pre Thom. Naogeogus Regni papist. lib. IV. ; Hospiniam. De festis Christi pag. 104.

Capu siepte tracta de posturi și ajunu „cari Romanii le considera p'aci de unic'a cale a mantuirei sufletului,” din care cauza le și obserba cu scrupulositate și mai diumetatea anului o postescu. Autoriulu aduce inainte pe lungu și largu bucatele de postu ale Romaniloru, cu carile traiescu in posturile mari, adeca alu pasciloru și alu craciunului, numitu de unii și alu stului Martinu, cumu și in posturile mai mici, va-se-dîca in alu lui S. Petru și alu S. Marței dimpreuna cu miercurile și vinerile de preste anu, amintindu și septeman'a alba și hârțiulu.

Despre matrimoniu istoriculu nostru dîce in capu optu alu opului seu, că tôte gintele lu-serbédia cu ceremonie varie, déra că Romanii au de acestea la inchiaiarea lui de totulu totu numeróse, numeróse pana la superstitiune, pre cari inse cei mai culti din ei le mai și intrelasa și omitu, au le schimba cu altele mai rationali. Apoi enumera acele ceremonie și dátine nuptiali rom., cum suntu ele in usu pre Crisiulu-albu și dupa cum i le-a spusu unu amicu, incependu de la cuscri, nanasi, miri, incredintiare séu logodire, pana la ducerea miresei cu canteculu „Einam si deinam fitsore” la cas'a mirelui, cununía, sosirea terfariloru, ospetiulu de nunta ce se inchiaia cu catarige séu reci. In fine dupa ce ne spune faptululu nu pré laudabile, că Romanii de pre Crisiulu albu s'aru fi casatorindu mai pe fiacare dî și aru fi esistandu intre ei mai multi bigami, strigami, ba și cuadrigami, descrie mai in detaiu ritulu copulatiunei din alte pàrti ale Daciei,“ adeca ritulu observatu in baseric'a episcopésca.

De botediulu copiiloru rom. se tracta in capulu urmatoriu, din carele aflamu, că mósi'a, chiamata fiindu la lehusa, inainte de tôte se duce la preutu că se-i santiésca ap'a și că de comune este chiamata numai dupa ce prunculu déjà s'a nascutu, deórace Românele suntu robuste, suferu mai usioru decâtu altele starea puerperiului, intocmai cá odinióra Evreele in Egiptu. In cele ulteriori se descrie pe scurtu botediarea copilului a opt'a dî dupa nascere, ritulu botediului, tunderea nou-botediatului și relatiunea de reverintia, in care intra betediatulu față de cumetrii mari séu nanasii sei.

In capu diece se face vorba de s. cuminecatura, náfora și prescura, cari ultime le cocu femeie betrane, vedue și cu

viétiá santa; cá la Moscoviti.¹⁾ Se amintescu semnele despre prescure, modulu cuminecării, persónele cari se potu impartási cu s. sacramentu, sí tempulu candu se consacra sant'a cuminecatura pre sém'a celoru moribundi. Gresiesce inse autoriulu candu afirma, cá unitiloru prin legea uniunei li-s'ar fí impusu panea azima séu nedospita. In legatura cu acést'a vorbesce in capu unspradiece de metania séu penitentia, adeca de marturisirea peccatorulu sí canonulu pentru peccate, carele stà au in solvirea unei glóbe in bani, au mai vertosu in obligarea de a aduce o anumita cátime de céra pentru lumine in baserica, au sí in acé'a, cá marturisirulu trebuiá se amestece pamentu in mancàrile sale; apoi in affigerea corpului prin postu sí metanie mici séu mari.²⁾ Uneori (p. e. muieri adultere au cari si-au parasitu barbatulu,) se canonescu sí pedepsescu sí cu batàia, mai raru cu aforisire; ci dreptulu de a aforisí pre cineva lu-are numai episcopulu.

Vinu acumu in capu doispredece riturile la morti sí inmormentàri. In man'a moribundului preutul, dupa ce-lu cumineca, pune o lumina aprinsa de céra sí unu banutiú óresicumu de vama la trecerea-i preste Lethe;³⁾ cei ce moru fóra de aceste provisiuni, nu voru ajunge la limanulu de repausu, in locurile luminóse. Cam asemenea, ne spune autoriulu, Muscánii punu in man'a mortului o scrisóre prin care se atesta, cá repausatulu a fostu de nascere Rusu sí de confesiune rusésca, la cetirea carei S. Petru asemnédia respectivului in locuintiele celoru fericiti unu locu mai de frunte, decâtu crestiniiloru latini.⁴⁾ In sieríu, care sta deschisu pana dupa ceremoni'a inmormentàrii, sí preste cadavrulu depusu in elu Romàniiloru arunca erbi mirositórie sí flori diverse.

Urmédia descrierea ritului inmormentàrii cu sarutarea mortului, pentru care consangeniiloru impartu bani celoru presenti; in une locuri dau celoru seraci oi, capre sí alte lucruri preste mormentu. Dupa astrucare Romanii se asiédia

¹⁾ Baron. Herberstein Commentarii rerum Moscovitarum, pag. 28.

²⁾ Hofmann Lexicon sub v. Metania.

³⁾ Jac. Thomasius Programmia de pecunia cum mortuis sepulta, pag. 673.

⁴⁾ B. Herberstein o. c. pag. 153.

in tind'a bisericeii, unde se óspeta cu pane, bucate, vinu sî grâu fiertu cumiere. Istoricultu nostru enumera apoi variele tacse stolari pentru inmormentare, regulate prin regimu, incunoscintiandu-ne despre abusu, ce-lu comite preutimea fația de poporulu superstitiosu, facundu adeseori téggu cu consangeni mortulu, cá preste câteva díle de la inmormentare se le spuna, déca sufletulu celasi repausatu a intratu ori ba in imparati'a cerului? In cemetarie Romanii redica pre mormente cruci, candu cu inscriptiuni, candu cu stéguri negre ori albe, infrumsetiandu mormentulu cu flori, cunune sî frundie verdi; éra la capulu mormentulu pre alocurea punu in vase de lutu jaratecu, carbuni scl.

In capulu, ce inchiaia cartea prima, autoriulu lauda pomenele rom., cari le asémena cu silicerniulu Romániloru vechi, sî cari la patrudieci de díle de la mórte cumu sî in díu'a aniversaria a mortiei cui-va consangeni ácestui-a le repetisscu, facundu a se santi „pomulu“ sî ospetandu pre cei miseri sî impartíndu-le daruri. In sensu largu tóta fapt'a buna facuta in favórea sî ajutorirea deaprópelu la Románi e „poména.“ De acea Romanii sapa funtane, punu ulcióre cu apa rece, facu din frundiariu colibe in drumulu calatoriiloru, cá acesti-a se-si póta aliná setea sî obosél'a. Altii redica la respantie cruci de lemnu ori de pétra, cúmpera clopote, cei mai avuti intemeiédia biserice sî totédia monastiri, cá estu modu se li se celebre memori'a.

(Va urmá.)

Dr. GREGORIU SILASI.

Despre s, taina a Penitentiei.

— *Siepte predice pentru postul mare.* —

Predic'a VII.

Despre facerea destulu.

„Pecatele tale cu elemosina le rescumera sî nedreptatíle tale cu indurari seraciloru, dora va fi Ddieu multu ingaduitoriu pecatelor tale.“

(Daniilu 4. 12.)

Omulu prin pecatu s'a imparechiatu cu Ddieu. Cá se se póta imepá cu Fiinti'a nemarginita, a trebuitu se-i aduca satisfacere amesuratu marimei pecatulu; séu nepotendu im-

pliní acést'a se se supuna pedepsei vecinice. Omulu cá fíntia marginita pentru vetamare nemarginita nu poté aduce satisfacere de pretiu nemarginitu.

„*De vá pecatúí omu asupr'a omului se voru rogá pentru elu Domnului; ér' de vá pecatúí Domnului cine se va rogá pentru elu?*“ (II. Reg. 2. 26.) Ddiu inse in indurarea s'a nemarginita indata dupa cadere in pecatu s'a in-grigitu de Rescumperatoriu, care in loculu nostru se faca destulu dreptatii dumnedieesci.

Voiti Iubitoru se aveti parte in rescumperarea cascigata prin Isusu Christosu? Voiti se se aplice facerea destulu a mantuitorului sí asupr'a vóstra? Déca voiti, atunci spelati pecatele vóstre in sangele mnelului nevinovatu. Déca doriti a avé parte sí voi din satisfacerea cascigata pe altariulu stei cruci, atunci nesui-tí-ve din tóte poterile a face destulu sí voi pentru pecatele vóstre. In ce mesura ve-ti face destulu pentru pecatele vóstre in ace'a mesura ve-ti avé parte in facerea destulu cascigata prin Rescumperatoriulu Isusu-Christosu. / Central University Library Cluj

Despre satisfacerea ce trebuie se o implinimu noi, pana ce ve voi vorbí fi-ti cu ascultare.

In fie-care pecatu de mórte suntu dóue rele. „*Dóue rele a facutu poporulu mieu*“ díce domnulu la Ieremi'a profetulu (2. 13.) Unulu reu e, cá prin pecatu pecatosulu se abate dela Ddiu; altulu cá se întórce la creaturi. Pentru pecatulu abaterei dela Domnedieu 'lu-va pedepsí Domnulu cu ace'a ca pecatosulu nu va vedé faci'a lui in veci; pentru pecatulu întórcerei la fapturi, 'lu-va pedepsí cu munc'a vecinica in flacarile iadului. Ambe aceste pedepse suntu pedepse eterne (Poena damni, et poena sensus).

Ddiu inse „*nu voiesce mórtea pecatosului, ci se se întórca si se fia viu.*“ Pentru ace'a din indurarea sa nemarginita pecatosului acelu'a, care s-t'a taina a penitentiei prin marturisire adeverata sí parere de reu 'si spune pecatele: e gata a-i ertá pecatulu sí pedéps'a vecinica, e gat'a a-lu reprimí in grati'a sa. Inse ertandu-i pedéps'a eterna, nu totu-déun'a i-érta cea temporaria. Asiá, lui Adamu i-a ertatu

Ddieu pecatulu, înse pedéps'a dictata, cà in sudórea feçiei tale tí-vei càscigá pana sî mórtea trupésca nu i-a iertatu. Lui Davidu celui pocaitu i-a iertatu pecatulu sî pedéps'a vecinica nu inse sî cea vremelnica, cà-ci i-a luatu din viétia pre fiulu lui celu iubitu. Poporului jidovescu, carele a murmuratu (Numeri 14) in contr'a lui Ddieu, in urm'a rogarei lui Moise, i-a iertatu pedéps'a vecinica, nu inse cea vremelnica, pentru-cà aceia cari au murmuratu cu totii au muritu.

Pentru pedepsele temporaria trebuie se facemu destulu noi, séu aici pré pamentu, séu in purgatoriu, suferindu pedepse infiuratória. Cá inse se incungiuramu pedepsele purgatoriu-lui trebuie se ne silimu a face destulu pentru pecatele nóstre aici pré pamentu.

Ce se întielege prin facerea destulu? Prin facerea destulu se întielege implinirea canonului pusu sî dátu peccatosulni marturisu, de preotulu celu sufletescu. (Catech.)

Pecatosulu dupa-ce si-a marturisu pecatele cu umilintia, capeta dela preotu canonu dupa cumu 'lu lumina spiritulu s. In tempii primi ai crescinatatiei, cându crescinii eráu mai zelosi sî in sufletele lor ardea cu caldura flacar'a credintiei, — dupa cum ne asecura Tertulianu sî alti sânti Parinti — canónele impuse pentru pecate cá facere destula eráu multu mai aspre cá acumu. Pecatosiloru nu erá iertatu se intre in baserica, ci trebuiá se stee in pórt'a basericeei invescuti in sacu sî in cenusia. Amblau desculti, cu capulu desvelitu. Sub tempulu penitentiei nu li erá iertatu a participá la petreceri. Posteau in díle anumite a septemanei numai in pane sî apa, nici cà li erá iertatu a se atinge de alte mancari mai delicate. Pentru unele pecate mai mari tieneau penitintia 3, 5, 10, 20 ani má sî tóta viéti'a. Nu li erá iertatu a se cuminecá numai in ór'a mortii sî la Pasci. Dar' nu numai pentru pecate mai mari, ci sî pentru cele mai mici inca li se dedé canóne aspre. Pentru o injuratura, o sudalma trebuiá se postésca peccatosulu 40 díle in pâne sî apa. De aici potemu vedeá ce pedepse infiuratória va trebui se suferimu in purgatoriu, déca nu vemu face destulu pentru pecatele nóstre aici pré pamentu.

Me întreba-ti, pentru-ce ve impunu preotii acumu asiá canóne usióre? Nefericirea tempului nostru e caus'a I. Asc.!

În creștinii de acumu în asiá mesura a recitu credinți'a, încâtu dâca s'ar încercá preotulu se impuna cutarui-va canonu mai mare, mai greu, mai aspru, pecatosulu numai decâtu începe a se escusá. Asiá spre pilda, dâca pentru pecatulu necuratieniei, a desfrânului i-se dà cutarui-vá postu, pecatosulu dâce că e slabu la stomacu și nu póte postí; dâca i-se impune elemosina, dâce că e seracu și n'are din ce dá; dâca se da rogatiuni mai multe, dâce ca n'are tempu se se róge.

O Iubitiloru! Nu ve inspaimentati de canonulu mare și greu, pentru-câ dâca nu voru fi multe, grele și aspre canónele vóstre aici: cu atâtu ve-ti avé de a suferí mai îndelungu tempu torturi înfioratória în locul curatítoriu. Nu unu anu, nu o luna; o dí o óra inca e mai multu a fi în purgatoriu, decâtu a suferí pre pamentu tóta viéti'a chinurile cele mai acerbe. — Unu calugaru pe patulu de mórte dorea a vorbí cu mai marele manastirei cu Egumenulu, în înainte de ce i-s'ar fi implinitu dorinti'a — muri. Sufletulu calugarului mortu înainte de inmormentarea trupului se aretà Egumenului și dâse: Ddieu m'a tramisu la tine că pentru unele pecate mai mici cari le-amu facutu: fiindu morbosu, se ceru cev'a canonu. Egumennlu i-dâse: nu-ti potu dá altu canonu, decâtu se fii în purgatoriu pana atunci ce-ti vomu inmormentá trupulu. La audiulu acestoru cuvinte sufletálu între gemete, suspine și strigari, de cari resună tóta monastirea, dâse: O neinduratu-le, ce canonu groznicu mi-ai datu! Ce audíndu calugarii s'au inspaimentatu, și se grabira a inmormentá câtu mai iute trupulu, cá se impușinedie din suferintiele sufletului.

Dâca dar' Iubitíloru e multu a fi în purgatoriu și numai câte-va óre, ce vá fi, cându vá trebui se suferimu 10, 20, 50. 100 ani? Tóte suferintiele, tóte torturile luate la olalta ce numai potemu suferí pre pamentu, nu se potu nici asemená cu pedepsele purgatoriului. Ori câtu de mare, ori câtu de greu séu aspru se fia canonulu impusu de preotu, în asemenare cu torturele purgatoriului e dulcétia.

Iubitíloru! Tuturoru li este cu potintia a face destulu pentru pecatele sale aici pre pamentu, numai voia se aiba; pentru-câ în s. taina a penitentiei pecatosului cá facere des-

tulu, cá canonu se dau rogatiuni, ajunuri, elemosinî, sî alte fapte bune, amesuratu marimei, feliului pecatelor marturisi- site, sî potintiei celui care le marturisesce.

Bine 'mi va dîce cutarele ingreunatu cu multe lucruri: eu nu potu petrece tempulu in rogatiuni cá amu multe afa- ceri. Altulu seracu dîce: cá n'are din ce dá milostenia. Alu treilea cá elu nu póte postí. Ce cugetati dóra voru re- mané acesti'a escusati dela implinirea canonului?

Se mergemu in rîndu.

Prin rogatiune nu se intielege numai ace'a ce recitamu cerîndu dela Ddieu ajutoriu in lipsele nóstre, ci prin roga- tiune se intielege sî tóte acturile religióse, cumu suntu: amblarea la baserica, ascultarea s-tei Liturgie, ascultarea predicei cu pietate sî atentiune etc. tóta veneratiunea sî cultulu care 'lu aretamu cátra Domnulu Domnedieulu nostru. Se se afe vre unulu, care se se escuse, se puna dificultati in contr'a canonului atátu de usioru sî suavu? Esci mor- bosn, nu poti recitá rogatiuni mai lungi? poti dîce unu „Ta- talu nostru“ o „Nascatória,“ poti dîce: „Dómne fi induratu mie pecatosului“ sî alte asemene.

Prin elemosina nu se intielege simplumente numai ce impartímu seraciloru, ci se intielege tóte faptele de miseri- cordia corporali sî spirituali; visitarea, consolarea morbosî- loru, mangaierea asupritîloru, ingroparea mortîloru etc. Fe- riciti sunteti voi avutîloru, pentru-cá prin banii vostri ve poteti rescumperá pecatele vóstre: „*Pecatele tale cu elemo- sina le rescumpera*“ (Daniilu 4. 24). Fericiti sunteti boga- tîloru pentru-cá prin bogatî'a vóstra poteti rescumperá su- fletele vóstre: „*Rescumperarea sufletului omului este boga- tî'a lui*“ (Prov. 13, 18). Fericiti sunteti voi avutîloru, fe- riciti voi banosîloru, pentru-cá prin comór'a vóstra pamen- téscá ve poteti face sî agonisí comóra cerésca, prin banii vostrii, poti cumperá raiulu, prin dârnici'a vóstra sunteti in stare, ve este in potintia a face destulu pentru pecatele vós- tre: „*Dupa câtu de multa avere ai, fâ elemosina, de ai multu, multu dá... cá comóra buna agonisesci tîe la diu'a cea de lipsa, cá elemosin'a mântuesce din mórte, sî nu lasá se intre intru intunerecu.*“ (Tobi'a 4. 9. 11.)

Dar nu ve escusati nici voi seraciloru; cá-ci sí voi poteti face fapte de misericordia, déca nu prin banii voștrii atunci prin servițiile vóstre; cercetati, ajutati celoru morbosi, mângaiati pre cei asupriti sí necagiti, sfatu bunu dati celoru cari ceru sfatulu vostru, nu invidiati pre cei avuti.

Prin postu nu se intielege numai abstienerea dela unele mancari; ci infrânarea pofteloru, macerarea trupului. Pentru ace'a dar' acumu te intrebu: nu poti postí? atunci imparțiesce elemosina. N'ai din ce? atunci cercetéza, servesce morbosíloru mângaiia pre cei superati sí asupriti. Ori dóra se faci aceste, nu-ti iérta statulu, ori viéti'a-ti solitara. Atunci suplinesce aceste prin rogatiuni piue sí devote; mergi la baserica, asculta predic'a sí s. liturgia. Nu te iérta tempulu, nu lucrurile, ori póte esci indispușu? Atunci nu-ti fia greu a te despoia de unele desfatari ori petreceri. Nu merge la jocu, in teatre Nu mancá din cutare mancare ce-tí mai place. Déca nu poti postí, pentru-cá esci slabu, atunci te retiene dela imbuibari in mancare sí in beutura; infrána-ti ochii, infrána-ti limb'a, nu injurá, nu blastemá, nu luá numele lui Ddieu in zadaru, nu te cái in potriv'a lui Ddieu. Éta Iubitíloru! tóte aceste suntu fapte prin cari ne potemu inpućiná pedepsele pecatelorú nóstre.

Iubitíloru! Canonulu ce vi-lu impune parintele sufletescu, cá facere destulu pentru pedepsele temporarie, trebue se-lu impliniti cu anima infránta sí umilita asiá precumu vi s'a impusu, sí inca fora asemenare. Se póte inse intemplá, cá parintele sufletescu, a uneori, considerandu póte nepotintiele vóstre séu din alt'a óre care causa nu ve dá canonu amesuratu pecatelorú vóstre, pentru ace'a voi insi-ve dupa porunc'a lui Isusu Christosu ve nisuiti „a face roduri vrednice de pocaintia“ primindu de buna voia asupra-ve pe lângá canonulu capetatu alte fapte bune, rogatiuni, posturi, milostenii.

In urma dupa cumu ne invétia catechismulu „necasurile sí nevoile, cari ne afla, se le suferimu cu rabdare sí cu anima buna sí căúta.“ Éta Iubitíloru unu agru vastu sí manosu, pe care potemu se seceramu frupte nespusu de pretiuite, roduri vrednice de pocaintia! Ai patimitu doreri? esci lovitú de unu morbu greu? Ti-ai pierdutú Tat'a, mam'a,

ori fiu, séu fiica dulce? Ajunsu-teau nevoia, nacasuri sí pericle? Răpituti-au furu sudórea fačiei tale? Au dora foculu ti-a mistuitu, consumatu cas'a sí tóta agoniséla?... Binecuventata-i man'a care te-a cértatu? Pre care 'lu iubescé Domnulu, pre acél'a lu cértá. Pentru-ce dar' atátea lacrime, atátea suspine, murmurari in contr'a lui, — a Dlui? Déca este credintia in noi, ajunga-ne ori ce ne va ajunge, se privimu la ceriu, cà-ci din man'a Domnului provinu tóte acele „*fi-vá reutate in cetate, care nu o a facutu Domnulu?*“ (Amosu 3. 6.) Sí apoi indata se adaugemu cu s-tulu Jovu: nu Caldeu mi-au rapitu turmele, nu ventulu mi-a ruinatu cas'a, nu cas'a mi-au ucisu pruncii, nu diavolulu mi le-au causatu aceste, ci Tu o Dómne Ddieulu meu: „*Domnulu a datu, Domnulu a luat!*“ (Jov. 1. 21.) Se dícemu sí se credemu cu Davidu: „*Aminti'am sí n'am deschisu gur'a mea, cà Tu ai facutu.*“ (Psm. 38. 13.) Tu, Tu, ai facutu o Dómne, nici unu cuventu nu voiu dice! Sí in urma se privimu in internulu nostru se consideramu cu dreptate, cà ce amu meritá pentru peccatele nóstre, apoi se dícemu cu telhariulu de pre cruce: „*Noi cu dreptulu cà-ci cele vrednice dupa faptele nóstre luamu.*“ (Luc'a 23. 41.) Asiá e Dómne! cu dreptulu ne bati, cu dreptulu ne cerci, cu dreptulu ne pedepsesci. Rabdavomu cu paciintia morburile; suferi-vomu cu anima buna dorerile cari ni-le tramiti. Pentru-cà Tu esci o Dómne acél'a care ni-le tramiti! Nu vomu deschide gur'a nóstra spre caintia, ci cu iubire sí umilintia ne vomu aplecá voiei Tale si vomu binecuventá man'a care ne cértá, ca scimu bine sí suntemu certi, cà suferindu necasurile aici cu paciintia, ne preparamu o viétia mai fericita!

Iubitoru! Din cuventarea mea de adi a-ti potutu intielege, cà in s-ta taina a marturisirei de si peccatosulu capeta daru, sí i-se iérta peccatulu sí pedéps'a vecinica, nu inse sí cea vremelnica (excepto déca a avutu contritia perfecta) Pedepsele temporarie avemu de ale suferi séu aici séu dupa mórté. Cá inse se incungiuramu pedepsele infuratórie de dincolo, trebue se ne nisuimu intru ace'a cà aici se facemu destulu pàna ce suntemu in viétia pentru peccatele nóstre; sí vomu face destulu pentru ele atunci déca vomu implini canonulu ce ni se dà de pariutele sufletescu. Dreptu ace'a

Ve admoniezu in Domnulu, sî ve rogu se impliniti cu caldura canonulu ce vi se dà, pentru-cà daca nu-lu ve-ti implini comiteti pecatu mare, sî marturisirea vóstra nu va fi intréga. Luati sî voi voiiosi asupra-ve cá pedépsa implinirea, facerea cutarui-va lucru bunu sî evlaviosu. Déca voiti a avé parte din facerea destulu cascigata prin Rescumperatoriulu Christosu, prin versarea sangelui prea scumpu sî mórtea-i infioratória pre altariulu s-tei cruci, atunci ve siliti sî voi din tóte poterile a face destulu aici pentru peccatele vóstre. Ce facându, curati ve ve-ti infaçiosiá inaintea Judecatoriului dreptu, carele vediendu faptele vóstre cele bune, ve va primí de „*coeredii sei, de vreme ce a-ti patimitu cu densulu cá impreuna se ve sî mariti!*“ (Rom. 8. 17.) Aminu.

IOSIFU GRAMA

preotu gr.-cat. in dieces'a Oradii-mare.

RECUNOSCINTIA.

La unghiulu stradei Dunkerque, la Paris, s'au claditu cinci case, din cari un'a forméza coltiulu intre strad'a Dunkerque si Faubourg-Poissoniere.

Ar' fi nefolositoriu a vorbí de aceste case noi cari voru semená, indata ce voru fi de totu sfîrsite, cu tóte acelea cari se construiescu in celelalte cartiere... Pe loculu inse ce ele ocupáu se aflá, in 1869 o casa de puçina valóre, care apartienea atunci dlui L..., unu avutu manufacturiaru din Levalloir-Perret. O hotie facuta in acést'a casa fù punctulu de plecare alu unei istorii romantice pe care ne-a spusu-o chiar' d. L... si care n'a fostu nici odata istorisita nimenui.

Hoti'a nu erá de-o mare insemnatate. Se furasera câte-va lucruri mici si unu ciasornicu de parete. D. L... nici chiar' nu facuse vre-o plangere, cându intr'o dí o scrisóre anonima 'lu facù se scie adres'a hotiului.

Mai 'nainte de-a spune cev'a comisariului de politie, d. L... voi se se asicure iusu-si déca amenuntele ce i-se tramisera eráu adeverate. Elu merse la locuiati'a aretata, o casa fórte urita, care se inchiria mobilata, in pasagiulu Saint-Hippolyte, bulevardulu Choisy.

Intrându aci, vediù cea mai mare miserie: o femeia bolnava si copii fàra pàne, si fórte fù mişcatu.

— D-t'a esti care mi-ai furatu acum trei luni, dîse elu cu asprime barbatului; éca scrisóra care te acusa.

Omulu pe care 'lu vomu desemná sub numele de Victoru, ingalbiní, se clatiná si ingâna câte-v'a cuvinte.

— Asiu potea se te facu se mergi inaintea curtii cu jurati, dîse d. L... dar' nu facu nemicu. 'Ti lasu ceea ce mi-ai luatu, dar' cu conditiune se nu mai reincepi. Traiesce cá unu omu onestu, nu-ti ceru mai multu de cátu atát'a.

Victoru, interdîsu, uimitu si cu lacrimi în ochi ingenunchiá inaintea binefacatoriului seu. Emotiunea 'lu impedecá se vorbésca.

— Oh! domnule, murmurá elu, este unu lucru mare cea ce faci! 'ti multiemescu pentru soçi'a si copii mei... Nu voiu uitá nici-odata acést'a

Diece ani mai târziu, la 5 Mai 1871, pe cându armat'a comunei erá in resbelu cu armat'a din Versailles, d. L... fû arestatu pe bulevardulu Saint-Martin, in urm'a denuntiarei unei femei. Fû condusu la Chateau-d'Eau, se gasira asupr'a-i hartii cari poteáu se faca a se presupune cá aveá relatiuni cu guvernulu d-lui Thiers.

— Acest'a este unu spionu, dîse comandantele de serviciu, se se inpusce indata.

D. L... cerú se i-se acórde câte-v'a óre, dar' i-se refusá cere-rea. Apoi i-se legá ochi si mânele. Nu mai erá sperantia se scape.

In acelu momentu, intrá in curte unu siefu de batalionu si vediendu aceste funebre pregatiri, priví pe celu ce erá se fia impuscatu. Dar' abia radicá ochii asupr'a-i si scósè unu tîpetu de surprinlere alergându spre comandantu.

— Dati libertate acestui omu, î-i dîse elu cu unu tonu pe jumetate poruncitoriu si pe jumetate rogatoriu. Este unu adeveratu patriotu, si respundu eu de dînsulu.

— Atunci nu scii cá este unu spionu?

— Sciu cá nu trebue se móra... Déca me voiu fi insielatu, me veti impuscá pe mine.

D. L... fû indata liberatu.

— Cetatiene, dîse o vóce miscata adresandu-se catra siefulu de batalionu, mi-ai scapatu viéti'a, te rogu spunemi cum te chiama?

Si siefulu de batalionu î-i respunsè incetu:

— Suntu Victoru caruia d-t'a i-ai scapatu onóra.